

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Rotterdam
T.a.v. de heer J. Bijnen
Bureau Monumenten&Cultuurhistorie|BWT
Postbus 6575
3000 KP ROTTERDAM

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Datum 06 maart 2026
Betreft Advies omgevingsvergunning rijksmonumentactiviteit

DSO-verzoeknummer
2025090500735

Onze referentie
1812302

Uw referentie

Naam Scholencomplex Zwartewaalstraat
Adres Hoogvlietstraat 43
Postcode/plaats 3081ST Rotterdam
Gemeente/provincie Rotterdam; Zuid-Holland;
Monumentnummer 529865

Geacht college,

Op 10 februari 2026 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 4.32 lid 1 onder b, van het Omgevingsbesluit (Ob). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen met daaraan verbonden de volgende voorschriften:

- Terughoudend zijn met gevelreiniging en methode ter goedkeuring voorleggen aan Bureau Monumenten
- Kleurkeuzes op basis van proefvlakken ter goedkeuring voorleggen aan bureau Bureau Monumenten

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

Het plan betreft de verbouwing van het scholencomplex aan de Zwartewaalstraat, oorspronkelijk gebouwd als een dubbele school voor Gewoon Lager Onderwijs met bewaarschool, met gymnastiekgebouwen. Het is een voorbeeld van een schooltype dat tot stand is gekomen onder verantwoordelijkheid van A. van der Steur.

Motivering

Het is positief dat de schoolfunctie behouden blijft. Oorspronkelijk was hier sprake van vijf scholen met twee gymzalen. Het ter advisering voorgelegde plan is gemaakt voor twee basisscholen. Over het algemeen lijkt het plan goed doordacht. Er wordt niet veel historisch materiaal gesloopt. De aanpassingen aan de buitenzijde leiden niet tot een visuele aantasting maar in veel gevallen zelfs tot een verbetering. De meest ingrijpende aanpassing is de entree op de binnenplaats.

Entree

De plek waar de nieuwe entree komt is van oudsher een open plaats en daarmee leidt de ingreep tot een aantasting van de historische opzet van het scholencomplex. De zorgvuldige analyses en ontwerpstudies tonen aan dat deze ingreep gaat bijdragen aan goed gebruik van het rijksmonument. Daarin speelt ten positieve een rol dat de bestaande pijlers van het hekwerk gehandhaafd blijven en rondom de grote nieuwe ruimte komt een lagere rondgang zodat de versterking van de historische architectuur beperkt blijft. De ruimtelijke kwaliteit van het binnenhof, nu sterk verrommeld, wordt versterkt door de ingreep. De nieuwe architectuur is in detaillering en materiaalgebruik harmoniërend met die van het rijksmonument. Nadelig is dat in de kopgevels een paar van de nog resterende oorspronkelijke gevelopeningen sneuvelen (ter plaatse van de loopbrug tussen de bouwdelen) en dat in de tussenlidjes vrij grote doorbraken komen ter plaatse van oorspronkelijke vensters. Alles afwegend lijkt met deze ingreep toch een goede balans te zijn gevonden tussen het belang van het monument en de gewenste ingreep ten behoeve van het hedendaagse gebruik.

Gevelopeningen

De meeste vensters zijn al eens vervangen en hebben daarom beperkte historische waarde. In de restauratievisie wordt geadviseerd de oorspronkelijke raamindeling en -detaillering terug te brengen. Dit lijkt echter niet in de plannen te zijn verwerkt en dat is spijtig, omdat daarmee de architectuur versterkt had kunnen worden. Wel staat in de uitgewerkte tekeningen dat glas wordt vervangen, maar welke gevolgen voor het aanzicht dat heeft is niet geheel duidelijk. In de zuidgevel van bouwdeel C komen onder de gootlijn acht nieuwe vensters. Deze aanpassing tast de oorspronkelijke opzet aan. Deze aanpassing omwille van het gebruik (achter de vensters zijn kantoorruimten) is acceptabel mits de detaillering van de nieuwe vensters zorgvuldig is en omdat de storende dakramen erboven worden verwijderd. In de noord-kopgevel van bouwdeel C komen naast het grote staande venster twee nieuwe, soortgelijke vensters. Ook deze ingreep heeft veel impact op de oorspronkelijke architectuur. Als u ervan overtuigd bent dat deze ingreep echt nodig is vanuit het gebruik, en hiermee in wilt stemmen is een zorgvuldige detaillering voorwaardelijk.

Aan de oostzijde van de nieuwe entree komt een nieuwe doorgang naar de Hoogvlietstraat. Deze aanpassing komt op de plek van twee latere vensters. Door de ingreep treedt een visuele verbetering op.

Daken

In de loop der tijd zijn de daken van het complex aangepast. Op sommige daken zijn betonpannen geplaatst en zinken dakbedekkingen. De karakteristieke knik- en gevelpannen zijn verdwenen en er zijn zware boeilijsten aangebracht. Deze wijzigingen worden grotendeels ongedaan gemaakt. Er komen weer gevelpannen, zink en betonpannen maken plaats voor de oorspronkelijke dakpansoort. Het

gootdetail wordt min of meer hersteld door de boeidelen in de kleur van de pannen te schilderen. Met deze ingrepen wordt het historische aanzicht sterk verbeterd.

Latere dakkapellen worden verwijderd. Dat geldt ook voor de vierkante dakramen. Om toch daglicht in de kap te brengen wordt een groot aantal staande dakvensters toegevoegd. Per saldo verbetert hiermee het historische aanzicht. De historische hoofdvorm zonder dakkapellen komt terug. De nieuwe dakramen zijn zorgvuldig uitgelijnd en positief is dat ze in het gelijke vlak met de dakpannen komen te liggen.

Zonnepanelen

Op een van de grote dakvlakken van bouwdeel C worden zonnepanelen aangebracht die zichtbaar zijn vanaf de openbare ruimte. Het betreft een groot vlak dat grenst aan een van de speelpleinen. Omdat het een groot regelmatig vlak is en de panelen in de kleur van de (oranjerode) pannen worden uitgevoerd, blijft de visuele verstoring enigszins beperkt.

Interieuraanpassingen

De interieuraanpassingen zijn acceptabel hoewel er wel enige aantasting mee gepaard gaat. De gangstructuur en de trappenhuizen vertegenwoordigen belangrijke waarden. Deze ruimten blijven behouden en worden versterkt uitgezonderd een indifferent trappenhuis in bouwdeel C dat wordt vernieuwd. De lokalen aan de gangen blijven ook bijna allemaal intact, uitgezonderd in bouwdeel C, waar drie lokalen die tot twee ruimten worden vermaakt. Verder worden rondom de nieuwe entree in het midden een aantal grote doorbraken in de gevels gemaakt. Er verdwijnen enkele latere trappen in de gangen. De deuren naar de lokalen worden vermaakt door in het vaste onderpaneel een ruit te plaatsen. Dit leidt tot enige aantasting maar kan beperkt blijven als vaststaat dat de rest van de deur bij de ingreep behouden kan blijven. De oorspronkelijke wand- en vloertegels en de oorspronkelijke trappenhuizen blijven allemaal behouden.

Dakisolatie en voorzetwanden

De detaillering van de dakisolatie en de voorzetwanden is overtuigend uitgewerkt. Wel adviseer ik een bouwfysisch adviseur te raadplegen over de volgende twee zaken:

- Voor een goede werking van de isolatie en om vochtindringing in de constructie te voorkomen is luchtdicht afwerken van de isolatie aan de warme zijde van groot belang. Doorbrekingen door bijvoorbeeld leidingwerk kunnen leiden tot bouwfysische problemen met schade als gevolg. Hier vraag ik in de uitwerking extra aandacht voor.
- In de stukken staat dat er geen dampdoorlatende, waterkerende folie onder de dakpannen wordt aangebracht. Toch beveel ik dat aan. Door toevoegen van de isolatie aan de binnenzijde zullen eventuele lekkages - die bij ontbreken van een folie niet uit te sluiten zijn - laat worden opgemerkt, waardoor schade aan dakbeschot en houten constructie-onderdelen kan ontstaan.

Luchtbehandelingskasten en warmtepompen

Ik heb waardering voor de manier waarop de installatiekasten in de kapruimten worden ingepast. Er zijn geen storende loggia's nodig en de dakvorm blijft intact. Wel leiden de roosters voor luchttoevoer voor enige verstoring, maar dit is gezien het gebruik acceptabel.

Speelpleinen, hekken en muurtjes

De inrichting van de speelpleinen maakt geen onderdeel uit van de aanvraag. De RCE is niet om advies gevraagd ten aanzien van de omgeving van het rijksmonument. Het is een gemiste kans dat deze plannen niet eerder op elkaar zijn afgestemd. Het terugbrengen van de oorspronkelijke lage muurtjes, die in de loop der jaren deels verdwenen zijn, zou de historische uitstraling van de openbare ruimte versterken.

Reiniging metselwerk

In de omschrijving staat dat het metselwerk gereinigd wordt. Ik adviseer om daar zeer terughoudend mee om te gaan en in ieder geval geen methode te kiezen die kan leiden tot schade aan het metselwerk.

Kleurkeuze op basis van proefvlakken

De kleurkeuzes van exterieur en interieur zijn gebaseerd op kleurhistorisch onderzoek. Dit gaat een positieve bijdrage leveren aan de beleving van de historische architectuur. Ik adviseer proefvlakken op te zetten en de uiteindelijke kleurkeuzes af te stemmen met het bureau monumenten van de gemeente.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift verleende omgevingsvergunning

Graag wijs ik u op de verplichting in artikel 10.22a van het Omgevingsbesluit om de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap binnen een week na verlening van een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit een afschrift van de vergunning toe te zenden. Dit kan door toezending aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, via de Samenwerkingsfunctionaliteit van het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

